

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

TILLSYN

**TILLSYN AV TRÄDGÅRDSGATAN
"BARNUPPDRAGET"**

Dnr. 701-15471-2006
Länsstyrelsens
Välfärdsenheten
juni 2007

ÄRENDET	3
BAKGRUND	3
HÄLSA.....	4
Fysisk hälsa och tandhälsa	4
Kost och kosthållning	4
Sömn.....	4
Psykisk hälsa	5
Sex och samlevnadskunskap.....	5
Medvetenhet om beroendeproblematik.....	5
UTBILDNING/PRAKTIK.....	6
KÄNSLOMÄSSIGA OCH SOCIALA BEHOV	7
Integritet.....	7
Kontaktmannaskap	7
Identitetsutveckling, socialt uppträdande och förmåga att klara sig själv	7
Utveckla sociala relationer	8
DELAKTIGHET.....	9
SÄKERHET	9
Rutiner och regler	9
Registerkontroll	10
Kontakt med anhöriga/nätverk utifrån kvalitet och säkerhet för barnet	10
Lokaler	10
KVALITET.....	12
Föreståndares utbildning.....	12
Personalens utbildning.....	12
Handledning och kompetensutveckling.....	12
TILLSTÅND	13
Inskrivning av barn	13
Mål	13
Kvalitetssäkring.....	14
Dokumentation.....	14
Planering av vården	14
Samverkan.....	14
Etik och bemötande	14
Rutiner för synpunkter och klagomål.....	15
ÖVRIGT	16
Barns bästa.....	16
Jämställdhet.....	17
Tillgänglighet.....	17
LÄNSSTYRELSENS SAMMANFATTANDE BEDÖMNING	17

Tillsyn över enskild verksamhet gällande barn och ungdomar på Trädgårdsgatan

ÄRENDET

Länsstyrelsen har i Regleringsbrev för år 2006 fått i uppdrag av regeringen att genomföra tillsynsbesök på samtliga HVB för barn och ungdom under åren 2006 och 2007.

Tillsynsbesöken på Trädgårdsgatan genomfördes den 30 januari – 1 februari 2007. Inför tillsynsbesöket begärde Länsstyrelsen in uppgifter i form av vilka som varit anställda på Trädgårdsgatan de senaste 12 månaderna, vilken utbildning och erfarenhet som de anställda hade, uppgifter om bl.a. vilken lagstiftning som ungdomarna som varit placerade enligt, informationsmaterial som finns om verksamheten. Därutöver fick föreståndaren besvara en enkät avseende bl.a. metoder, mål, rutiner m.m. Länsstyrelsen har även fått tillgång till personalschema.

Vid tillsynen intervjuades såväl personal som ledning och två av ungdomarna som vistas på enheten. Länsstyrelsen har även haft telefonkontakt med socialtjänsten i tre kommuner som har placerat ungdomar på behandlingshemmet.

Vid tillsynsbesöket genomfördes även granskning av personakter.

BAKGRUND

Gårdsjö Tonårsvård AB har haft tillstånd att bedriva behandlingsverksamhet för ungdomar sedan 1994. Bolaget bedriver två separata behandlingshem - Gårdsjö (se rapport med dnr. 701-15470-2006) och Trädgårn. Därutöver bedriver bolaget även en friskola som finns på Gårdsjö, där det finns en lärare anställd. Bolaget har haft tillstånd att bedriva behandlingshemsverksamhet på Trädgårn sedan 2002.

Vid tillsynsbesöken fanns fyra behandlingsassistenter som var tillsvidare anställda i verksamheten, varav en också ingår i ägargruppen. Den biträdande föreståndaren som finns för verksamheten har sin huvudsakliga tjänstgöring på Gårdsjö. Så väl behandlingsassistenter som föreståndare tjänstgör på rullande schema. Utöver behandlingsassistenter fanns en husmor anställd i verksamheten. Utöver fast anställd personal fanns nio timanställda behandlingsassistenter.

All verksamhet som Gårdsjö Tonårsvårds AB bedriver grundar sig på transaktionsanalys, varför bolaget utbildar alla tillsvidareanställda i denna metod.

HÄLSA

Fysisk hälsa och tandhälsa

När ungdomarna kommer till Trädgårn med stöd av LVU har de alltid genomgått en hälsokontroll, men det finns inga rutiner för att alla ungdomar som kommer skall få en hälsokontroll genomförd. I övrigt är det till Vårdcentralen man vänder sig vid hälsoproblem. Detta kan ske med anledning av att det uppstår ett behov under tiden ungdomen är på behandlingshemmet men det kan också ingå i uppdraget att behandlingshemmet skall kolla upp vissa hälsoproblem. Hur ungdomens hälsa ser ut tas upp under intagningsintervjun, där det ingår att fråga om hälsa, allergier etc.

Då det gäller tandhälsa ser det olika ut beroende på från vilket landsting som ungdomen kommer ifrån. En del får gå till folktandvården i Flen, andra måste sköta sin tandhälsa i hemlandstinget.

Hygien

Alla hygienartiklar – tandborste, tandkräm, schampo, duschkräm - står behandlingshemmet för, om det inte är väldigt speciella artiklar. Här finns ett utrymme för variation inom "ICA sortimentet". Skulle någon ha behov av specialschampo för ex. mjäll, skulle Trädgårn stå även för detta. Deo och smink betalar ungdomarna själva för.

Kost och kosthållning

I såväl vårdplaner som i behandlingsplaner förekommer skrivningar kring mat. Ett mål kan t.ex. vara att ungdomen skall få regelbundna matvanor.

Frukosten serveras i samband med morgonmötet. Då finns det även möjlighet att få gröt, om någon skulle vilja ha det.

Det finns en särskild husmor anställd i verksamheten.

De ungdomar Länsstyrelsen talat med säger att maten som serveras är bra.

En ungdom länsstyrelsen intervjuat anger att ungdomarna kan själva komma med förslag, som husmor sedan sätter upp på matlistan. Det har även varit möjligt att påverka så att mellanmål serveras.

Sömn

Alla ungdomar har ett eget rum.

Verksamheten praktiserar fasta tider för när ungdomarna skall gå och lägga sig. Tiderna för att gå upp på morgonen kan variera från ungdom till ungdom, men senaste tiden för väckning är kl. 8, på vardagar.

I den dokumentation som granskats vid tillsynsbesöket framgår att "god sömn" och "normal dygnsrytm" är en sak som tas upp i behandlingsplanerna.

Psykisk hälsa

Det finns ungdomar i verksamheten som har BUP kontakter. Alla ungdomar som kommer till Trädgård har också tillgång till egenterapi på enheten.

De vidtalade ungdomarna anger att terapin är "*en vettig och bra del i behandlingen*".

Sex och samlevnadskunskap

I handledningen har personalen diskussioner kring temat sex och samlevnad. Det kommer också att börja en ny behandlingsassistent på Trädgård som är utbildad lärare i detta ämne. Ibland har verksamheten kill- och tjejgrupper där man talar om olika saker – ibland är det sex, ibland något annat. Mycket diskussioner i ämnet uppstår spontant bland ungdomarna i olika sammanhang. Ungdomarna kan också ta upp dessa frågor i kontaktsamtalen, hur man har det tillsammans med de andra etc. De kan också ta upp ämnet i terapin.

En person som arbetar på fritidsgården har varit på Trädgård och talat om temat. Personalen har också gjort studiebesök på RFSU.

I ungdomarnas språkbruk förekommer ofta ord som "bög" och "hora", då reagerar de vuxna på det. Personalen menar att det inte går att förbjuda ungdomarna att använda dessa ord, men som vuxen skall man inte gå med i jargongen.

Medvetenhet om beroendeproblematik

Ingen får ta in droger på Trädgård. Inga drogrelaterade bilder etc. får förekomma på rummen – detta får alla ungdomar information om från början av planeringen.

Då det gäller droger menar de intervjuade att det händer saker så fort inom området, så de vet inte om de är uppdaterad på det senaste. Ungdomarna får lämna urinprov som testas med stickor. För att förebygga "falska" urinprov har behandlingshemmet införskaffat en balja att sätta i toastolen för detta ändamål. En av behandlingshemmets vikarier arbetar som socialsekreterare på missbruksgruppen, så hon brukar informera övriga om det senaste inom området.

Då det gäller rökning finns en särskild plats för detta bakom huset. Personalen försöker stödja när någon vill sluta röka bl.a. genom att tillhandahålla nikotintuggummi eller nikotinplåster. Föräldrarna ger i 99% av fallen tillstånd för ungdomarna att röka, även då ungdomarna är under 18 år.

Länsstyrelsens bedömning

Bedömningskriterier

- Barnen får stöd vad det gäller den fysiska hälsan
- Barn får stöd i att sköta sin tandhälsa
- Barn får en bra kost och får lära sig en god kosthållning
- Barnen ges goda förutsättningar för god sömn
- Barns behov när det gäller den psykiska hälsan tillgodoses under placeringen
- Ungdomarna får sex och samlevnads kunskap
- Verksamheten har en medvetenhet om beroendeproblematik och kontroll över att barnen inte har tillgång till någon form av beroendeframkallande medel under placeringstiden.

(2 kap. 1-2 §§, 5 kap 1 § SOSFS 2003:20, 3 kap. 3 § SoF, 5 kap 1 § AR SOSFS 2003:20, 1 kap 1-2 §§ SoL, 7 kap. 2 § SoL)

Det är Länsstyrelsens bedömning att Trädgårn **uppfyller** de bedömningskriterier som ingår i området Hälsa.

UTBILDNING/PRAKTIK

Det bolag som driver Trädgårn har en friskola på Gårdsjö. De ungdomar som kommer till Trädgårn behöver inte börja sin skolgång på den egna skolan, även om det händer att en del ungdomar gör det. Många ungdomar har en tidigare skolkunskap i den utsträckning att de kan börja direkt i "vanlig" klass på högstadiet eller gymnasiet.

Enligt vidtalade socialtjänster uppfattar de att verksamheten har en bra samverkan med skolan.

Länsstyrelsens bedömning

Bedömning kriterier

"Barnen får skolundervisning, alternativt praktik eller arbete som motsvarar barnens individuella behov under placeringen."

Detta innebär bl.a. att skolpliktiga barn har tillgång till undervisning och deltar i denna. Icke skolpliktiga barn har tillgång till undervisning alt. praktikplats eller arbete.

(1 kap 1-2 §§ SoL, 2 kap 1 § SOSFS 2003:20, skollagen, 3 kap.3 § och 7 § SoF)

Länsstyrelsens bedömning är att verksamheten **uppfyller** de bedömningskriterier som avser skolgång.

KÄNSLOMÄSSIGA OCH SOCIALA BEHOV

Integritet

Alla ungdomar har eget rum som går att låsas inifrån, även om personalen har möjlighet att låsa upp dörren utifrån. När de går till skolan eller skall åka hem brukar de vanligtvis säga till personalen att låsa dörren till rummet. Ungdomarna har inte egna nycklar till sina rum.

På det egna rummet finns möjlighet att ha egna möbler om ungdomen vill. Vill han/hon inte det finns en säng som standard, sedan möblerar verksamheten rummet efter vilken ungdom som skall bo där.

Ungdomarna har sina mobiltelefoner tillgängliga dygnet runt, men det finns även en fast elevtelefon i entréplanet. Från den fasta telefonen kan man inte ringa till något mobiltelefonnummer. När den fasta telefonen används måste personalen ringa upp innan ungdomen kan börja prata. Det finns också möjlighet för ungdomarna att låna "kontorstelefonen" om de skall tala med ex. socialtjänsten eller föräldrarna.

Kontaktmannaskap

Behandlingshemmet har ett system med kontaktpersonal för varje ungdom.

Intervjuade ungdomar har sagt att det är bra att det alltid är två personal som arbetar bl.a. med tanke på att det finns någon som har tid att lyssna och kunna prata enskilt med.

Identitetsutveckling, socialt uppträdande och förmåga att klara sig själv

Av de etiska riktlinjer som Trädgårn har framgår att ett av deras mål är "att öka elevernas medvetenhet och självständighet, stödja personlig utveckling och förmåga att ta eget ansvar". Ett sätt att nå målet är enligt personalen att använda samtal, både individuellt och i grupp. Ungdomarna har bl.a. tillgång till terapisaftal i verksamheten.

Ekonomi är något som tränas på Trädgårn. Fickpengar behöver inte redovisas men övriga pengar finns på ett konto, där det är en dialog mellan ungdom och kontaktpersonal om vad pengarna ska användas till. Alla ungdomar får en kassabok samma dag de flyttar in på Trädgårn. Kraven för vilket ansvar man har för pengar varierar beroende på hur gammal barnet/ungdomen är.

En socialtjänst har angett att de anser att ungdomarna får för mycket fickpengar

Personalen menar att de är förebilder för ungdomarna både då det gäller språket, klädsel, sättet att prata och agera på. Som vuxen måste

man kunna säga till om någon har en kjol som är för kort, en blus som är mycket uringad, byxlinningen i knäveckan etc.

Ungdomarna sköter sin tvätt själva i en tvättstuga i källarplanet. Där bokar man tider för tvätt. Ungdomarna ska städa sina rum två gånger i veckan.

Verksamheten anger att det är tillåtet att ta kamrater till behandlingshemmet men personalen ska veta vilka kamrater det är och kollar alltid med kamratens föräldrar. Pojkvän/flickvän får sova över om det är ett stabilt förhållande. När föräldrar eller andra i ungdomens nätverk är på besök så sover de över i träningslägenheten om den är ledig.

Utveckla sociala relationer

Då boendet på behandlingshemmet innebär att man lever väldigt nära varandra kräver det att alla visar hänsyn. Personalen anger att fungerar inte detta blir "man galen", då kommer oftast ungdomarna och pratar med en personal om det som inte fungerar. Det är inte så vanligt att ungdomarna blir riktigt irriterade på varandra, men detta beror också på vilken ungdomsgrupp man har för tillfället.

Trädgård har ett system där ungdomen står för halva kostnaden för en fritidsaktivitet (ex. träningskort på gym) medan Trädgård står för den andra halvan. Avbryter de aktivitet utan att fullfölja får ungdomen själv stå för hela kostnaden. Åker hela Trädgård på t.ex. bio så betalar verksamheten biobiljetten.

Såväl vidtalade socialtjänster som ungdomar säger att de erbjuds en aktiv fritid med möjlighet att prova olika fritidsaktiviteter.

Länsstyrelsens bedömning

Bedömningskriterier

- Barnens personliga integritet respekteras och barnen ges möjlighet att ha en tydlig privat sfär under placeringen.
- Barnen har någon vuxen att tala med i personalgruppen och samtalen sker med respekt för barnens självbestämmande och integritet
- Barnens känslomässiga och beteendemässiga utveckling påverkas i positiv riktning
- Barnen får stöd i sin identitetsutveckling, att utveckla socialt uppträdande och förmåga att klara sig själv.
- Barnen har möjlighet att utveckla sociala relationer och relationer till sina familjer.

(1 kap 1-2 §§ SoL, 3 kap 3 § SoF, 6 kap. 1 § FB, SOSFS 2003:20 2 kap 3 § AR)

Länsstyrelsens bedömning är att verksamheten **uppfyller** samtliga de bedömningskriterier som ingår i området "Känslomässiga och sociala behov".

DELAKTIGHET

Vid inskrivningen på Trädgårn är alltid ungdomarna med, så de vet hur planeringen är för vården på behandlingshemmet. De har då också möjlighet att säga vad de tycker och att ställa frågor. Personalen anser att det är viktigt att ungdomarna förstår varför de är på Trädgårn.

Hur delaktiga de är har också att göra med vilken lagstiftning de placeras enligt. Är ungdomen placerade enligt SoL har de mer att säga till om exempelvis i vilka fritidsaktiviteter de skall ha. Alla ungdomar ska delta i familjesamtalen m.m.

Behandlingshemmet har dagliga frukostmöten, där man bland annat ventilerar hur föregående dag varit, om något särskilt har hänt/ skall hända under dagen etc. Dessa morgonmöten är obligatoriska – giltiga undantag kan vara att skolan börjar tidigt för någon ungdom.

Ungdomarna säger att morgonmötena är viktiga för dem. Under morgonmöten tar ungdomarna ofta upp olika frågeställningar som t.ex. matfrågor, nya gardiner, musikstudie. Ibland kan ungdomarna få svar direkt men ibland är det frågor som först måste diskuteras i personalgruppen innan svar kan ges.

Länsstyrelsens bedömning

Bedömningskriterier

- Barnen ges möjlighet att vara delaktiga vid inskrivningen, i hur behandlingen planeras samt vid uppföljning av vården.
- Barnen uppmuntras att uttrycka synpunkter om hur kontakten med viktiga personer i familj och nätverk ska upprätthållas och genomföras.
(1 kap. 1-2§§, 3 kap. 5§ SoL, 1§ LVU, Barnkonventionen artikel 12, 7 kap. 2§ SoL, 3 kap. 3§ SoF)

Det är Länsstyrelsens bedömning att verksamheten arbetar aktivt med ungdomarnas delaktighet, utifrån de förutsättningar som finns i de olika lagstiftningarna och därmed **uppfyller** de bedömningskriterier som ingår i området.

SÄKERHET

Rutiner och regler

I verksamheten finns två huvudregler: man får inte ta in droger och man får inte använda hot och våld mot någon. Dessa regler får alla information om redan då de kommer till Trädgårn.

Det finns inga särskilda rutiner för att motverka risker för våld och övergrepp mellan ungdomarna. Däremot diskuteras detta i personalgruppen med utgångspunkt från att det finns både flickor och pojkar i verksamheten.

Behandlingshemmet polisanmäler alla sexuella övergrepp – även då de är "frivilliga" från bådas sidor, d.v.s. då den ena parten är under 15 år. Ungdomarna är informerade om att sex med någon under 15 år är att betraktas som våldtäckt även om han/hon sagt ja till ett sexuellt umgänge. För att förebygga att ungdomarna blir tillsammans finns en regel att om det är en flicka inne på en av pojkarnas rum eller vice versa skall dörren vara öppen, så att personalen ser vad som händer där. Däremot kan dörren vara stängd om det är en annan pojke inne på en pojkes rum eller flicka på en flickas. På kvällarna får ungdomarna överhuvudtaget inte vara inne på någon annans rum.

Det finns en regel att ingen inte får röka inomhus. Det finns vissa regler som kan ge avdrag på veckopengen som t.ex. inte städat sitt rum, inte deltar i morgonmöte. De skrivs även kontrakt som t.ex. gäller för skola och hygien. Dessa kontrakt ligger utanför behandlingsplanen.

Om någon skulle rymma kontaktas socialtjänsten och vårdnadshavare. När en ungdom placeras på Trädgårn så bestämmer personalen med vårdnadshavaren om de ska kontaktas direkt om deras barn rymmer.

Ungdomar som Länsstyrelsen talat med säger att de regler som finns är bra och att personalen ibland kan rucka på vissa regler.

Registerkontroll

Hittills har man inte gjort registerkontroll av nyanställda, verksamheten skall börja nu. Den första som har slutat i verksamheten sedan starten har nyligen slutat, varför det blivit aktuellt först nu. De timvikarier som finns i verksamheten har i stort varit de samma sedan Gårdsjö Tonårsvård AB startade behandlingshemsverksamhet 1995.

Kontakt med anhöriga/nätverk utifrån kvalitet och säkerhet för barnet

Om det finns besöksrestriktioner är detta dokumenterat i ungdomens akt.

På Trädgårn kan inte föräldrar sova över. Kommer föräldrar och hälsar på finns en lägenhet som är knuten till företaget som de kan sova över i. På dagtid och på möten är föräldrar däremot välkomna till behandlingshemmet. Det har förekommit att pojkvänner och syskon sovit över på enheten.

Om en kompis skall komma och hälsa på, kontaktas alltid dennes föräldrar innan besöket av personalen.

Lokaler

Det finns brandlarm, släckningsutrustning och utrymningsvägar i form av brandstegar från de våningar då sådana behövs.

På Trädgårn har de flick- och pojksida och nattetid är utrymmet mellan dessa sidor larmade för att undvika att någon går över under natten. Går larmet besöks varje rum för kontroll. Det finns även larm för dörrar och fönster.

Länsstyrelsens bedömning

Bedömningskriterier

Verksamheten har särskild uppmärksamhet på den risksituation som finns när barn vårdas tillsammans.

Rutiner finns:

- som förebygger och förhindrar att sexuella övergrepp inträffar då barnen är placerade.
- som förebygger och förhindrar att barnen skadar sig själv under placeringstiden
- som förebygger och förhindrar att psykisk och fysisk misshandel inträffar
- för hur personalen skall agera vid sexuella övergrepp, psykisk och fysisk misshandel
- för hur personal skall agera om barn rymmer
- för att hantera konflikter och missförhållanden inom verksamheten.
- Verksamhetens ordningsregler är lagliga och kännetecknas av god etik och ett respektfullt bemötande.
- Barnen får stöd i att upprätthålla kontakt med viktiga personer i sitt nätverk på ett sätt som innebär god kvalitet och säkerhet för barnen
- Familj och nätverk är delaktiga i barnens behandling på ett sätt som innebär god kvalitet och säkerhet för barnen.
- Kontroll genomförs av om personer som anställs är kriminellt belastade
- Lokaler och utrustning är av god kvalitet och säkra.

(1 kap.1- 2§ SoL, SoL,3 kap. 3§ SoL, 5 kap. 1§ AR SOSFS 2003:20, 6 kap. 1§ SoL, 7 kap. 2§ SoL, 11 kap. 5-6 §§ SoL ,14 kap. 1§, 3 kap. 3§ SoF, 1 kap. SOSFS 2003:20, 4 kap. 3§ SOSFS 2006:11, 2 kap. 1-2§§ SOSFS 2003:20,3 kap. 1§ SOSFS 2003:20, JO kollektiv bestraffning 990507 mål 21298, 041025 mål 5091-2003, SOU 2005:65, SRVFS 2004:3)

Med undantag av det kriterie som avser ”rutiner för att förebygga självskadande beteende” är det Länsstyrelsens bedömning är att verksamheten **uppfyller** de bedömningskriterier som ingår i området ”Säkerhet”.

Länsstyrelsen vill dock framhålla att sexuella övergrepp kan ske även mellan ungdomar av samma kön, de rutiner verksamheten har avser endast övergrepp som riskerar att ske mellan flickor och pojkar.

Då verksamheten inte har några rutiner för att förebygga och förhindra att barnen skadar sig själva under placeringstiden är det Länsstyrelsens bedömning att verksamheten **inte uppfyller** det bedömningskriteriet.

KVALITET

Föreståndares utbildning

Föreståndaren är utbildad till fritidsledare. Han har även genomgått utbildning i juridik och socialrätt (15 p), psykoterapiutbildning steg 1 och leg. transaktionsanalytiker CTA

Personalens utbildning

Övrig personals utbildning varierar. I den fasta personalgruppen är en fritidsledare, en är behandlingsassistent, en är undersköterska samt har en 2-årig utbildning inom transaktionsanalys (TA), en 2-årig gestaltterapiutbildning, utbildning i taktill massage samt grundkurs i beteendeterapi. En av behandlingsassistenterna saknar relevant grundutbildning men har gått en grundutbildning i TA. Husmor har en ekonomiutbildning samt grundutbildning i TA.

De behandlingsassistenter som är timanställda har även de varierande utbildningar ex. behandlingsassistent (3 st) varav en därutöver har utbildning i massage samt 60 p psykologi. En har grundutbildning i TA, en går missbruksprogrammet på Mälardalens högskola, en är socionom och en är gymnastiklärare.

Handledning och kompetensutveckling

Personalgruppen inkl. föreståndare har handledning en heldag/månad. Handledningen sker både utifrån ungdomarna och personalgruppen. Då personalen har handledning är Trädgårn ungdomar på Gårdsjö. En av de ungdomar länsstyrelsen intervjuade sa: *"Det märks att personalen haft handledning för de är lugnare efteråt."*

Verksamheten har inte regelbundna personalmöten, utan dessa läggs in vid behov. Det förekommer att personalen har personalmöten tillsammans med Gårdsjö då det är aktuellt med övergripande frågor som ex. nya arbetstidsavtal, beläggning etc.

De i personalgruppen som Länsstyrelsen talat med anger att det är lätt att få gå fortbildning av olika slag. Verksamheten har en ambition att alla skall gå utbildning inom TA, eftersom det är grunden i arbetet på Trädgårn. Personalgruppen har nyligen delat upp sig i olika intresseområden som de kan vidareutveckla sig inom. En del av områdena är det svårt att hitta utbildningar kring ex. utslussnings verksamhet.

Två från ledningsgruppen (en från Gårdsjö och en från Trädgårn) skall gå utbildning i ett journalhanteringssystem med utvärdering.

TILLSTÅND

Gårdsjö Tonårsvård AB har tillstånd att bedriva enskild verksamhet enligt 7 kapitlet 1§ punkt 1 i form av HVB. Tillståndet omfattar 8 platser för ungdomar i åldern 13 t.o.m. 20 år, dock längst till dess ungdomen avslutat pågående gymnasiestudier. Målgruppen för verksamheten är enligt tillståndet pojkar och flickor som är socialt utagerande.

Vid samtal med ledningen framkom att den målgrupp som de tar emot på Trädgård är ungdomar som har dåligt med gränser. Ofta har det varit skolproblem med mycket skolk, några har provat på droger även om de inte är etablerade missbrukare. Det finns alltid en problematik med utåtagerande beteende som också kan visa sig i självdestruktivitet.

Länsstyrelsen har i tillsynen fått in uppgifter från bolaget angående de ungdomar som varit inskrivna på Trädgård de senaste 12 månaderna. Av uppgifterna framgår att ungdomsgruppen inte överstigit åtta ungdomar vid något tillfälle. Ingen har heller varit äldre än 20 år.

Inskrivning av barn

Ytterst är det föreståndaren och den av ägarna som Länsstyrelsen talat med som beslutar om vilka barn som skall tas emot på enheten. Diskussion förs också med de i personalen som varit med på mötet med ungdomen.

När en ny ungdom skall tas emot tittar ledningen på hur ungdomsgruppen som redan finns på behandlingshemmet ser ut. Det kan hända att de säger nej till ungdomar som skiljer sig för mycket från övriga exempelvis för att förebygga mobbing. Eftersom enheten har tjej- och killsidor så måste verksamheten även se till på vilken sida som rummet är ledigt, eftersom en kille aldrig placeras på tjejsidan och tvärtom. En annan sak som spelar in är åldern – är det många 17 – 19 åringar tar man inte emot 13 åringar. Det får inte heller vara för många med ett aktivt missbruk samtidigt på enheten.

En socialsekreterare som Länsstyrelsen talat med angav att Trädgård ibland tar emot ungdomar som de inte har kompetens för (vissa diagnoser).

Mål

De mål verksamheten har att uppfylla är placerande kommuners mål. Trädgårdns övergripande mål är att

- bryta ungdomarnas destruktiva mönster
- ge ungdomarna ett ökat självförtroende
- ungdomarna ska få möjlighet till bättre kontakt med sina föräldrar
- ungdomarna ska ha en sysselsättning när de lämnar Trädgård

- få en ökad medvetenhet om sig själv, sin historia så ungdomarna kan acceptera sig och sin familj- man kan inte göra något åt historien, men alla har möjlighet att gå vidare.

Kvalitetssäkring

Trädgårn har ingen uttalat kvalitetssystem. Vid tiden för tillsynen höll verksamheten på att köpa in ett databaserat utvärderingssystem. En av ägarna ska gå en utbildning för att lära sig hur de kan använda det.

Dokumentation

Dokumentation sker på dator i Word. Dokumentationen kring varje barn är spridd under olika rubriker ex. under behandlingsplan ligger allas behandlingsplaner. Inga journalanteckningar är signerade.

Utöver den dokumentation som sker i datorn har behandlingshemmet upprättat pärmar kring varje barn. Pärmarna är strukturerade så att det finns 12 olika flikar med rubrikerna: socialförvaltning, skola, ledigheter, kontaktsamtal, tema, hälsa & fritid, recept, terapi, Trädgårn – journal, utsluss, familjearbete och min sida.

Viss kritik har riktats från intervjuade socialtjänster avseende dokumentation *"Den var bra i början men avstannade sedan"*.

Planering av vården

Bolaget vill ha en övergripande vårdplan för varje ungdom från kommunen. I den kan framgå att målet är att ungdomen skall bli av med sitt destruktiva beteende, få bättre skolkunskap etc. Utifrån vårdplanen görs en behandlingsplan på enheten som beskriver skola (ex. lässvårigheter), fritid, familjesamtal etc. Varje gång det är möte med socialtjänsten följs denna plan upp.

Samverkan

Samverkan med familjerna sker främst genom familjesamtal, Trädgårn vill ha med föräldrarna så mycket som möjligt i sitt behandlingsarbete. När det gäller familjesamtalen så är alltid föreståndaren och en kontaktperson med förutom föräldrarna och ungdomen. Lever inte föräldrarna tillsammans så försöker verksamheten att arbeta för att ungdomen får kontakt med båda.

Enligt verksamheten fungerar samverkan med socialtjänsten oftast bra. Regelbunden samverkan finns mellan Trädgårn och varje ungdoms respektive skola alternativt praktikplats.

Intervjuade socialsekreterare har sagt att behandlingshemmet lyssnar på deras åsikter.

Etik och bemötande

Det finns etiska riktlinjer på enheten. Av dessa framgår bland annat att

- Trädgårn skall avstå från varje handling och yttrande som innebär ett angrepp på klientens värdighet

- Sexuellt umgänge och sexuella anspelningar i form av kommentar, gester eller fysisk kontakt får inte förekomma
- Trädgårn skall visa respekt för klientens personliga integritet och självbestämmande rätt
- Personal får inte för egen fördel eller vinning utnyttja den bindning som kan uppstå mellan elev och personal
- Trädgårn skall informera ungdomen om rättigheter och skyldigheter under vårdtiden. Ungdomen skall också veta hur delaktig den är i behandlingsarbetet och hur framtidsplanerna ser ut
- Ungdomen skall informeras om att sekretess kan brytas vid tillfällen då klienten bedöms som farlig för sig själv eller andra

Ungdomarna anger att "personalen bryr sig – det är inte bara jobb för dem" och personalen visar respekt för dem.

Rutiner för synpunkter och klagomål

Det finns ingen särskild blankett för klagomål och synpunkter. Eventuella klagomål tas upp i personalgruppen där det diskuteras vad som skall göras. Personal kan ta upp klagomål på personalmöten och i handledning. Ungdomarna som för närvarande är på Trädgårn törs säga till om det är något de inte tycker är bra. Oftast kommer ungdomarnas klagomål fram vid de obligatoriska morgonträffarna eller vid kvällsfikat.

När en placering avslutas brukar verksamheten ta upp frågan med ungdomarna, vårdnadshavare och socialtjänsten om vad som varit bra respektive dåligt under vistelsetiden på Trädgårn.

En ungdom berättar att de numera får använda sina mobiler dygnet runt, innan personalen ändrade sitt beslut så togs det mycket tid i anspråk att "tjafsa" om mobiler.

Länsstyrelsens bedömning

Bedömningskriterier

- Huvudmannen har ansvar för att den som för att den som förestår verksamheten har kompetens att styra och leda verksamheten. Detta innebär bl.a. att verksamhetens föreståndare, och i förekommande fall biträdande föreståndare, har adekvat högskoleutbildning (vilken bör motsvara minst 120 högskolepoäng), personlig lämplighet och tillräcklig kunskap och kompetens för att ansvara för de områden som anges i föreskriften SOSFS 2003:20 (S)
- Inskrivning av barn sker i enlighet med tillstånd
- Personalen har den utbildning och erfarenhet som krävs för att utföra arbete i enlighet med de behandlingsmetoder som används och för att uppfylla verksamhetens mål
- Personalens behov av handledning och kompetensutveckling tillgodoses
- Verksamheten har ett system för att säkra kvalitet
- Alla inskrivna barn har en egen dokumentation
- Vården av barnen planeras och förutsättningar ges för att kunna följa vården

- Samverkan sker med andra utifrån barnens behov
- Medvetenhet om god etik och respektfullt bemötande
- Rutiner finns för att hantera synpunkter och klagomål inom verksamheten.

(1 kap. 1-2§§ SoL, 3 kap. 5§ SoL, 3 kap. 3 och 5§§ SoL, 6 kap 4§ SoL, 7 kap. 1-2§§ SoL, 16 kap. 6§ SoL, SOSFS 2003:20 (S), SOSFS 2006:11, SOSFS 2006:5, 3 kap.5, 11, 14§§, SoF, 3 kap Kommunallagen, 8§ Förvaltningslagen, (1991:900)SOU 1994:139 s. 546)

Föreståndaren har en lång erfarenhet av att arbeta inom behandlingsverksamhet, men då han inte har en utbildning som motsvarar minst 120 högskolepoäng är det Länsstyrelsens bedömning att verksamheten **inte uppfyller** det bedömningskriterie som avser föreståndarens utbildning och kompetens. Föreståndaren är dock godkänd som föreståndare innan de nya reglerna kring krav på utbildningsbakgrund började att tillämpas.

Länsstyrelsen ser positivt på att varje ungdom har sin egen dokumentation och att verksamheten arbetat fram en tydlig struktur i form av en separat pärm för var och en av ungdomarna. Då huvuddelen av dokumentationen kring varje ungdom förs i Word är inte de inte låsta för ändringar. Anteckningarna är inte heller signerade, varför man inte kan utläsa vem som skrivit vad. Med anledning av detta är Länsstyrelsens bedömning att Trädgård **endast delvis uppfyller** kravet som avser dokumentation.

Verksamheten saknar även delvis ett system för att säkra kvaliteten i verksamheten. Ett kvalitetssäkringssystem kan exempelvis innehålla dokumentation av de processer och behandlingsmetoder som används, dokumenterade data kring varje ungdom som ger möjligt att följa upp mål och resultat av behandlingshemets arbete. Länsstyrelsen ser dock positivt på det faktum att verksamheten inför avslutande av placeringar tar upp frågan med ungdomar, vårdnadshavare och socialtjänst om vad som varit bra respektive dåligt med vistelsen.

Övriga bedömningskriterier inom området bedöms vara **uppfyllda**.

ÖVRIGT

Personalomsättningen är låg och många av de vikarier som arbetar på Trädgård har varit med sedan starten av verksamheten. Av den ordinarie personalen har endast ett fåtal slutat sedan starten.

Introduktion av ny personal sker genom att den nya går bredvid en van personal.

Barns bästa

Verksamheten har inte något dokument kring "barns bästa". Däremot arbetar de praktiskt utifrån barns behov och vad de har rätt till. Barn har

till exempel rätt till gränser och rätt till skydd. Det är viktigt att få barnet att förstå att det som hänt mamma/pappa inte är barnets fel. Även i samtalen med föräldrarna arbetar verksamheten med att påvisa barnets bästa.

Jämställdhet

Personalgruppen har en jämn könsfördelning.

Verksamheten har inte arbetat särskilt med flickors respektive pojkars olika behov. Ibland samlar Trädgårn hela elevgruppen för att diskutera något speciellt tema. När personalen på Gårdsjö har sin handledning brukar ungdomarna från Gårdsjö vara på Trädgårn och då brukar personalen dela upp i tjej- resp. killgrupper. Det händer även att alla gör olika övningar tillsammans. Verksamheten framhåller att de försöker förnya sig för att aktiviteterna inte ska bli för uttjatade. En socialtjänst som intervjuades anger att Trädgårn är bättre på flickor.

Tillgänglighet

Trädgårn har tre trappor i huset som gör det omöjligt att ta emot ungdomar som har rörelsehinder och som skulle vara ett hinder om någon exempelvis bryter ett ben. Detta faktum skulle också försvåra för personal att fortsätta arbeta på Trädgårn om de fick ett större rörelsehinder.

LÄNSSTYRELSENS SAMMANFATTANDE BEDÖMNING

Trädgårn uppfyller samtliga bedömningskriterier som avser hälsa, utbildning, känslomässiga och sociala behov samt delaktighet.

De områden som Trädgårn inte uppfyller helt finns inom områdena kvalitet och säkerhet. De områden som verksamheten behöver förbättra inom detta är

- Ta fram rutiner för att förebygga och förhindra att barn skadar sig själv under placeringstiden
- Förändra dokumentationen så att det går att utläsa vem som skrivit journalteckningarna